

OBČINA DOBRNA

**Dobrna 19
3204 Dobrna**

DELNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB POJAVU EPIDEMIJE OZIROMA PANDEMIJE NALEZLJIVIH BOLEZNI PRI LJUDEH

(predlog)

Verzija 1.0

	ODGOVORNA OSEBA ALI ORGAN	DATUM	PODPIS
Izdelal	Strok. sodelavec ZiR Danilo PRAPROTNIK	September 2018	
Skrbnik		Redno	
Odobril	Poveljnik Civilne zaščite Stanislav BOŽNIK	December 2018	
Sprejel	Župan Martin BRECL	December 2018	

KAZALO

Zap. št.	Vsebina	Stran
1.	POJAV NALEZLJIVIH BOLEZNI PRI LJUDEH	3
1.1.	Uvod	3
1.2.	Vrsta, oblika in značilnosti nalezljivih bolezní	3
1.3.	Verjetnost, pogostost, naèin in obseg pojavljanja nalezljivih bolezní na širšem obmoèju občine	4
1.4.	Verjetnost nastanka verižne nesreèe	8
1.5.	Razvrstitev občine v razred ogroženosti	9
2.	OPAZOVANJE, OBVEŠÈANJE, AKTIVIRANJE IN ALARMIRANJE	9
2.1.	Opazovanje in spremljanje širjenja nalezljivih bolezní pri ljudeh	9
2.2.	Obvešèanje pristojnih organov	9
2.3.	Obvešèanje splošne javnosti	10
2.4.	Aktiviranje odgovornih oseb in sredstev pomoèi	10
3.	UKREPI IN NALOGE ZAŠÈITE, REŠEVANJA IN POMOÈI	10
3.1.	Splošni in posebni zdravstveni ter drugi posebni ukrepi za prepreèevanje in obvladovanje nalezljivih bolezní pri ljudeh	10
3.2.	Zašèitni ukrepi in naloge zašèite, reševanja in pomoèi	11
3.2.1.	Prostorski, gradbeni in drugi tehnièni ukrepi	11
3.2.2.	Biološka zašèita	11
3.2.3.	Prva pomoè in nujna medicinska pomoè	12
3.2.4.	Pomoè ogroženim in prizadetim prebivalcem	12
3.2.5.	Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje	12
4.	POJASNILO KRATIC IN OKRAJŠAV	13
5.	SEZNAM PRILOG IN DODATKOV	13

1. POJAV NALEZLJIVIH BOLEZNI PRI LJUDEH

1.1 UVOD

Ta delni načrt temelji na določilih zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Ur. l. RS, št. 51/06 in 97/10), oceni ogroženosti ob pojavu nalezljivih bolezní pri ljudeh v Zahodnoštajerski, št.: 8421-16/2016-1-DGZR, verzija 1.0, z dne 07. 02. 2017, na regijskem načrtu zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezní pri ljudeh v Zahodnoštajerski, verzija 1.0, št.: 8421-16/2016-6 – DGZR, z dne 07.02.2017, ki ga je izdelala Izpostava URSZR Celje ter na občinski oceni ogroženosti pred nalezljivimi boleznimi pri ljudeh, verzija 1.0, izdelana v septembru 2018. Izdelan je za primer razglasitve epidemije ali pandemije posamezne nalezljive bolezní pri ljudeh, ko je treba poleg služb v zdravstveni dejavnosti in drugih služb uporabiti tudi sile in sredstva za ZRP. Iz občinskega načrta ZiR ob poplavih, ki je izdelan v celoti, se bodo smiselno uporabljala manjkajoča poglavja iz tega delnega načrta. Odločitev o aktiviranju tega delnega načrta sprejme poveljnik CZ občine Dobrna na predlog poveljnika CZ Zahodnoštajerske, ki o tem izda sklep.

1.2 VRSTA, OBLIKA IN ZNAČILNOSTI NALEZLJIVIH BOLEZNI

Nalezljive bolezní povzročajo patogeni organizmi, kot so bakterije, virusi, zajedavci, glive in plesni. Povzročajo nastanek in razvoj bolezní pri živalih in človeku. Nalezljive bolezní se prenašajo po zraku, s hrano in vodo ter z neposrednim stikom ali posredno, prek predmetov in površin. Prenajajo se s človeka na človeka ali z živali na človeka. Nalezljiva bolezen je posledica interakcije med biološkim agensom, gostiteljem in okoljem. Pogoji za začetek procesa so ustrezna izpostavljenost kužnemu agensu, skupek dejavnikov v okolju, ki omogočajo razvoj bolezní, in sprejemljiv gostitelj. Možnosti, da se nalezljiva bolezen širi v populaciji, so odvisne od verjetnosti prenosa med okuženo in dovzetno osebo, frekvence stikov v populaciji, od trajanja infektivnosti in deleža oseb v populaciji, ki so še imune oziroma neodzivne na okužbo.

Okužba in bolezen sta dve različni stvari. Okužba je posledica stika občutljivega gostitelja z morebitnim patogenim mikroorganizmom. Vir za večino okužb človeka je drug človek, pa tudi živali in neživo okolje. To pomeni, da je izpostavljenost občutljivega posameznika okuženemu človeku ali živali oziroma okolju najpomembnejši dejavnik za pojav okužbe. Bolezen pa je eden izmed mogočih izidov okužbe, njen razvoj je odvisen tako od virulence agensa kot od dovzetnosti gostitelja.

Nalezljive bolezní se širijo, kadar obstajajo pogoji za prenos mikroorganizma in se okužba lahko prenaša v dovzetne osebe. Okužbe se lahko pojavljajo množično in sicer v obliki izbruhov, kopičenj, epidemij oziroma tudi pandemij. Lahko se prenašajo:

- z neposrednim prenosom: neposredni stik (spolno prenesene bolezní, influenza), kapljični prenos (meningokok, ošpice) in prenos iz matere na plod;
- s posrednim prenosom po zraku: prašni delci (ošpice), z okuženo vodo in hrano (hepatitis A), ob stiku s predmeti ter z vektorji prenašalci (klopi, komarji).

Vir okužbe je oseba ali žival iz katere kužni agens pride neposredno ali posredno na gostitelja.

Glede na povzročitelja in najverjetnejšo pot prenosa se nalezljive bolezní delijo v naslednje skupine:

- črevesne,
- respiratorne,
- zoonoze,
- bolezní kože in sluznic,
- transmisivne,
- bolezní, ki se prenašajo s krvjo.

Nalezljive bolezni se po skupinah delijo **v štiri skupine**:

1. skupina so bolezni, ki jih je treba registrirati in prijaviti takoj, ko se pojavi sum; to so bolezni, za katere so določeni ukrepi, ki izhajajo iz mednarodnih obveznosti, in bolezni, ki se v RS ne pojavljajo več, vendar so zanje predvideni posebni obvezni ukrepi, če bi se morebiti pojavile (davica, gnojni meningitis, ki jih povzročajo različne bakterije, hemoragična mrzlica različnih povzročiteljev (ebola, denga, lassa in marburg), kolera, kuga, ošpice, otroška paraliza, rumena mrzlica, steklina, vranični prisad);
2. skupina so bolezni, ki se v RS pojavljajo stalno in bolezni, ki so se že umaknile, vendar je ob ponovnem pojavu bolezni potrebno ukrepanje, ni pa mednarodnih obveznosti (amebioza, borelioza, botulizem, brill – zinslerjeva bolezen, bruceloza, centralnoevropski meningoencefalitis (klopni meningoencefalitis), Creutzfeldt-Jakobova bolezen, enterobioza, ehinokokoza, garje, gobavost, gripa, griža in enterokolitis različnih povzročiteljev, hemoragična mrzlica z renalnim sindromom, infekcijska mononukleoza, kongenitalne rdečke, lamblioza, legioneloza, leptospiroza, listerioza, lišmenioza, malarija, meningoencefalitis različnih povzročiteljev, mikrosporija, tetanus, mumps, norice, okužba s hrano z različnimi povzročitelji, oslovski kašelj, paratifus A, B in C, pasavec, pegavica, psitakoza, rdečke, sepsa različnih povzročiteljev, smrkavost (malleus), streptokokna angina, šen, škrlatinka, trakuljavost, toksokarioza, toksoplazmoza, trahom, trebušni tifus, trihinoza, trihofitija, tularemija, virusni hepatitis po povzročiteljih vročica Q);
3. skupina so bolezni pri katerih so prijava, registracija in ukrepanje urejeni na poseben način (aids, gonoreja in gonokokne okužbe, klamidijaska okužba različnih povzročiteljev in na različnih lokacijah, sifilis, druge spolno prenesene bolezni in aktivna tuberkuloza);
4. skupina so bolezni, ki se kažejo kot akutna infekcija dihal in se registrirajo ter prijavljajo po povzročiteljih in po lokaciji.

Glede na **število zbolelih v času in prostoru** se nalezljive bolezni lahko pojavljajo:

1. sporadično – zboli ena oseba;
2. v obliki izbruha – pojav več primerov nalezljive bolezni kot pričakovano na določenem območju, v določenem časovnem obdobju in v določeni skupini ljudi;
3. v obliki kopičenja (cluster), kar je pojav omejenega števila primerov nalezljivih bolezní ali okužb, ki lahko pomenijo tveganje za javno zdravje;
4. v obliki epidemije, ki je pojav tolikšnega števila primerov nalezljive bolezni, da po številu prizadetih oseb ali velikosti prizadetega območja pomembno presega običajno stanje in predstavlja tveganje za večji del prebivalstva ter zahteva takojšnje ukrepanje;
5. v obliki pandemije, ko se okužba razširi na več celin. Do pandemije pride, kadar se v okolju pojavi nov povzročitelj nalezljive bolezni, s katerim se ljudje še nikoli niso srečali in so zato zanj bolj dovzetni. Povzročitelj ima dobro sposobnost širjenja med ljudmi, zato se jih lahko okuži veliko. Navadno se pandemija pojavlja v več valovih, ki so po svojih značilnostih med seboj lahko povsem različni.

1.3 VERJETNOST, POGOSTOST, NAČIN IN OBSEG POJAVLJANJA NALEZLJIVIH BOLEZNI NA ŠIRŠEM OBMOČJU OBČINE

Nalezljive bolezni, ki se lahko pojavijo v občini in širše, kot posamični primeri ali v izbruhih, so:

- driska, različnih povzročiteljev (bakterije, virusi, paraziti) zlasti pri ranljivi populaciji (otroci, ostareli, vojaki, turisti, zdravstveno osebje);
- okužbe s hrano in vodo;
- zoonoze;
- legioneloza (hoteli, razpršilci vode, klimatski stolpi, vodometi, bolnišnično okolje);
- oslovski kašelj, norice, ošpice in mumps;
- stafilokokne okužbe (domače in bolnišnično okolje, oddelki za novorojenčke ter kirurški oddelki);
- streptokokne okužbe – angina (otroci, v vojašnicah in bolnišnicah);

- okužbe, ki jih povzročajo virusi influence, respiratorni sincicijski virus in drugi povzročitelji akutnih okužb dihal.

Število zbolelih je odvisno od vrste mikroba, deleža neimunih prebivalcev in načina širjenja bolezni. Glede na število zbolelih v času in prostoru se nalezljive bolezni pri ljudeh lahko pojavljajo:

- sporadično – zboli ena oseba;
- v obliki izbruha – pojav več primerov nalezljive bolezni kot pričakovano na določenem območju, v določenem časovnem obdobju in v določeni skupini ljudi;
- v obliki kopičenja (cluster), kar je pojav omejenega števila primerov nalezljivih bolezni ali okužb, ki lahko pomenijo tveganje za javno zdravje;
- v obliki epidemije, ki je pojav tolikšnega števila primerov nalezljive bolezni ali tako velikega izbruha, ki po številu prizadetih oseb ali velikosti prizadetega območja pomembno presega običajno stanje in predstavlja tveganje za večji del prebivalstva ter zahteva takojšnje ukrepanje;
- v obliki pandemije, ko se okužba razširi na več celin. Do pandemije pride, kadar se v okolju pojavi nov povzročitelj nalezljive bolezni, s katerim se ljudje še nikoli niso srečali in so zato zanj bolj dovzetni. Povzročitelj ima dobro sposobnost širjenja med ljudmi, zato se jih lahko okuži veliko. Navadno se pandemija pojavlja v več valovih, ki so po svojih značilnostih med seboj lahko povsem različni.

Desetletno povprečje prijav nalezljivih bolezni v celjski regiji znaša 9.405 bolezni. V l. 2017 je teh bilo nekoliko manj, od tega je največ črevesnih nalezljivih bolezni (33,8 %), sledijo respiratorne nalezljive bolezni (22 %) ter vse ostale skupaj 44,2 %. V preteklem desetletju smo zabeležili 98 izbruhov nalezljivih bolezni. Največ je bilo kontaktnih (84), sledijo kapljični (10) in alimentarni izbruhi (4). Podatkov o pojavnosti nalezljivih bolezni samo na območju občine Dobrna ni. Na širšem območju občine – v celjski regiji pa je pojavnost nalezljivih bolezni v obdobju 2013 – 2017 bila naslednja:

Tabela 1: Gibanje nalezljivih bolezni v celjski regiji, leto 2013 – 2017 (vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje Celje, Epidemiološko spremljanje nalezljivih bolezni v regiji Celje v letu 2017)

	2013	2014	2015	2016	2017	Povprečje 2013-2017
ENTEROKOLITIS	1456	1555	1714	1435	1369	1505,8
SALMONELOZA	48	76	69	36	34	52,6
KAMPILOBAKTERIOZA	187	184	178	201	170	184
JERSINIOZA	6	7	1	6	6	5,2
GRUŽA	1	2	4	3	1	2,2
DRUGI BAKTER. ENTEROKOL.	135	137	174	157	221	164,8
ATI*	21	14	32	4	9	16
ROTAVIROZA	182	248	178	174	98	176
NOROVIROZA	153	171	367	179	155	205
DRUGI VIRUSNI ENTEROKOL.	515	432	401	262	194	360,8
HEPATITIS A	0	6	0	0	5	2,2
PROTOZOJSKÉ ČREVBOL.	4	6	8	28	23	13,8
ENTEROBIOZA	209	304	378	382	504	355,4
ŠKRLATINKA	432	293	410	298	204	327,4
STREPT. TONZILITIS	866	898	1122	777	785	889,6
STREPT. FARINGITIS	236	245	274	271	214	248
HERPES ZOSTER	539	593	566	536	460	538,8
NORICE	1277	1211	2040	1282	1339	1429,8
INVAZIVNE PLJUČNICE	33	26	15	23	40	27,4
VARIČELNA PLJUČNICA	0	0	0	0	1	0,2
INFEKCIJSKA MONONUKLEOZA	71	77	104	77	74	80,6
ERIZIPELAS-ŠEN	292	273	267	232	183	249,4
SEPSA	195	188	198	158	218	187,4
MENINGOKOKEMIJA	0	0	1	0	2	0,6

BAKTERIJSKI MENINGITIS	8	9	10	4	7	7,6
SEROZNI MENINGITIS	22	26	20	15	15	19,6
ZOSTER MENINGITIS	0	5	0	0	0	1
TOKSOPLAZEMSKI MENINGOENCEFALITIS	0	1	0	1	0	0,4
VARIČELNI MENINGITIS	0	0	3	3	0	1,2
MENINGITIS/ENCEFALITIS neopredeljen	2	0	2	4	5	2,6
HEMOFILUSOV MENINGITIS	0	0	0	4	0	0,8
KLOPNI MENINGITIS	34	15	8	7	12	15,2
LYME BORELIOZA	1045	645	543	473	469	635
HEPATITIS B	16	4	8	8	3	7,8
HEPATITIS C	17	16	6	10	8	11,4
NOSILEC VIRUS HEPAT. B	0	0	0	4	1	1
HEPATITIS NEOPREDELJEN	0	7	0	2	1	2
OSLOVSKI KAŠELJ	17	11	5	20	4	11,4
MUMPS	0	0	0	0	0	0
TETANUS	0	0	0	0	0	0
OSPICE	1	1	1	1	0	0,8
DERMATOMIKOZE	895	860	1169	972	830	945,2
MIKROSPORIJA	60	0	0	0	0	12
GARJAVOST	24	49	39	40	54	41,2
TULAREMJA	0	0	0	0	0	0
LEPTOSPIROZA	0	6	2	3	4	3
TOKSOPLAZMOZA	10	6	2	3	6	5,4
LEGIONARSKA PLJUČNICA	8	7	23	14	11	12,6
HEMORAGIČNA MRZLICA	0	0	1	0	2	0,6
MALARIJA	1	0	1	1	1	0,8
DENGA	2	0	0	0	1	0,6
CHIKUNGUNYA	0	0	0	1	0	0,2
TRIHURIJOZA	1	0	1	2	2	1,2
EHINOKOKOZA	1	1	0	0	1	0,6
CISTICERKOZA	0	0	0	0	1	0,2
LISTERIOZA	4	4	2	1	3	2,8
CJB*	0	1	1	1	0	0,6
PEGAVICA	1	0	0	0	0	0,2
ERLIHIJOZA	1	0	0	0	0	0,2
TOKSOKARIOZA	0	0	0	1	0	0,2
RIKECIOZA neopredeljena	0	5	7	2	0	2,8
VIRUS ZAHODNEGA NILA	1	0	0	0	0	0,2
GRIPA	254	311	370	232	533	340
SKUPAJ	9283	8916	10725	8350	8283	9111,4
MORBIDITETA / 10 000 PREBIVALCEV	306,8	294,6	354,4	275,9	273,7	301,1

*ATI – alimentarna intoksikacija

*CJB – Creutzfeldt jakobova bolezen

Gripa je nalezljiva bolezen, ki se pojavlja največkrat in v največjem obsegu, je akutna, zelo nalezljiva virusna bolezen dihal z visoko stopnjo zbolevanja, ki jo povzročajo virusi gripe tipa A in B. Različice v teži in obsegu bolezni so posledica okužbe različnih kohort populacije, virusa ter vplivov okolja. Na severni polobli se gripa pojavlja predvsem v zimskih mesecih.

Pri manjšem delu zbolelih so simptomi blagi in se odrazijo kot lažje prehladno obolenje. Največ zbolelih ima pravo klinično sliko gripe, za katero so značilni:

- nenaden začetek z mrazenjem;
- telesna temperatura več kot 38 °C;
- glavobol;
- bolečine po mišicah in sklepih;
- utrujenost.

Že običajna sezonska gripa pomeni pomembno javnozdravstveno težavo, saj med epidemijo zboli od 10 do 20 odstotkov ljudi, v določenih starostnih skupinah tudi 40 – 50 %. Pandemija gripe v primerjavi z epidemijo običajne gripe ne pomeni le pomembne javnozdravstvene težave, temveč širšo družbeno težavo, saj lahko zboli od 25 do 45 odstotkov ljudi. V primerjavi

z običajno sezonsko gripo ni mogoče s tako veliko stopnjo verjetnosti napovedati, katere starostne skupine bodo bolj prizadete. Pojav pandemije gripe je po oceni WHO realna grožnja. Virus gripe se bo širil zelo hitro in bo povzročil visoko obolevnost in povečano smrtnost. Pandemija gripe se širi v valovih, dolžina vsakega vala je od 6 do 8 tednov. Drugi val se navadno pojavi v 3 do 9 mesecih od začetnega in lahko povzroči višjo stopnjo smrtnosti. Z matematičnimi modeli je mogoče opredeliti mogoče učinke bodoče pandemije gripe. Če je kot izhodišče predvideno, da bo zbolelo 25 odstotkov populacije, bolnišnično zdravljenje bo potrebovalo 0,55 odstotka ljudi in da bo smrtnost 0,37 %, se izkažejo naslednji rezultati na populaciji 1000 ljudi:

Tabela 2: Matematični izračun učinkov pandemije – splošno

Populacija	Ljudje s kliničnimi znaki	Pregledani pri osebнем zdravniku	Pregledani v službi nujne medicinske pomoči	Število hospitaliziranih	Število umrlih
1000	250	25	13	1*	1*

*Števili sta zaokroženi

Za občino Dobrna to pomeni naslednje:

Tabela 3: Matematični izračun učinkov pandemije za občino Dobrna

Populacija	Ljudje s kliničnimi znaki	Pregledani pri osebнем zdravniku	Pregledani v službi nujne medicinske pomoči	Število hospitaliziranih	Število umrlih
2.226 ¹	557*	56*	29*	3*	3*

*Števila so zaokrožena

Dejavniki, ki povečujejo možnosti za nastanek nalezljivih bolezní in njihovo širjenje so:

1. prilagajanje in spremembe mikroorganizmov. Pojavljajo se novi bolezenski povzročitelji in bolj patogene različice že znanih povzročiteljev: HIV, hepatitis C, SARS, E. coli 0157:H7, norovirusi, povzročitelj bovine spongiformne encefalopatije in različice Creutzfeld-Jakobove bolezni, virus ptičje gripe, West Nile (virus zahodnega Nila), denga in pandemski virus gripe;
2. mednarodna potovanja oziroma turizem, povečuje se število mednarodnih potovanj, migracij, begunskih in azilantskih tokov, kar ima lahko za posledico vnos nalezljive bolezni v prebivalstvo;
3. spremenjen način življenja in vedenja ljudi ter, odnos do spolnosti in uporabe drog vplivajo na širjenje HIV-a, hepatitisa B in C, klamidij in drugih nalezljivih bolezní;
4. trgovina;
5. naravne in druge nesreče;
6. podnebje, vreme in okoljske spremembe, kot so globalno segrevanje in posegi v okolje, ki vplivajo na širjenje nalezljivih bolezní na nova območja (West Nile (virus zahodnega Nila), denga, čikungunja, borelijoza, centralnoevropski meningoencefalitis (klopni meningoencefalitis));
7. spremembe v poljedelstvu in pri izrabi zemlje;
8. lakota;
9. demografske spremembe;
10. vojne;
11. dovzetnost ljudi za okužbe, večanje števila ljudi, ki zavračajo cepljenja, lahko pripelje do ponovnih izbruhov bolezní, ki se preprečujejo s cepljenjem, staranje prebivalcev, ki postanejo občutljivi za sicer manj škodljive agense (legioneloza), večje število hospitaliziranih starejših oseb in bolnikov z oslabiljeno imunostjo (okužbe povezane z

¹: Vir: www.dobrna.si, september 2018

- zdravstveno oskrbo) ter večanje in širjenje odpornosti na antibiotike ima lahko za posledico neučinkovitost antibiotikov ob vedno večjem številu odpornih povzročiteljev;
12. razvoj industrije in novih tehnologij;
 13. namerno širjenje nalezljivih bolezni (biološko orožje);
 14. spremembe v načinu življenja in v človeškem vedenju, ki so pogosto nesprejemljive;
 15. pojavljanje (ponekod) razpada javnega zdravstva na lokalni, nacionalni ali globalni ravni.

1.4 VERJETNOST NASTANKA VERIŽNE NESREČE

Zaradi pojava nalezljivih bolezni pri ljudeh ni velikih možnosti pojavljanja verižnih nesreč, se pa nalezljive bolezni pri ljudeh lahko pojavijo zaradi drugih nesreč in pojavov. Torej se lahko pričakuje pojav nalezljivih bolezni pri ljudeh kot posledice naravne ali druge nesreče. Ker se ob takih nesrečah lahko zelo hitro poslabšajo osnovne življenjske razmere se lahko pričakuje razvoj nalezljivih bolezni - tveganje za zdravje pri ljudeh predvsem ob:

- potresu z močnimi poškodbami ali močnejšemu saj se celotno območje občine Dobrna nahaja na območju 7. stopnje potresne ogroženosti;
- katastrofalnih poplaval – območje občine Dobrna je ogroženo zlasti od vodotoka Dobrnica;
- pojavu posebno nevarnih bolezni živali – ljudje se lahko okužijo z zoonozami pri neposrednem stiku z živalmi in z uživanjem živil, ki izvirajo od okuženih živali;
- uporabi orožij ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi ter terorističnem napadu z biološkim orožjem – ogroženo je lahko zlasti območje zdraviliškega kompleksa Dobrna.

V primeru naravnih ali drugih nesreč lahko posamezni nevarni dejavniki vplivajo na nastanek in širitev določenih nalezljivih bolezni pri ljudeh. Med te dejavnike spadajo predvsem:

- obsežnost naravne ali druge nesreče;
- slabše življenjske razmere populacije (podhranjenost, preskrba z vodo, dostop do sanitarij, ravnanje z odpadki, slaba precepljenost, slaba poučenost);
- evakuacija in nastanitev v začasnih skupnih prostorih, kjer je večje število ljudi;
- slaba zdravstvena oskrba.

Katere nalezljive bolezni pri ljudeh lahko pričakujemo ob nekaterih naravnih ali drugih nesrečah, je opisano v naslednji preglednici:

Tabela 4: Najpogostejše nalezljive bolezni, ki se lahko pojavijo in širijo med prebivalci kot posledica naravne ali druge nesreče (Vir: IVZ, 2011)

Z. št.	Naravna ali druga nesreča	Nalezljive bolezni
1.	potres z močnimi poškodbami	tetanus, plinska gangrena, gnojni meningitis, črevesne in respiratorne nalezljive bolezni, na žariščnih območjih hemoragična mrzlica z renalnim sindromom, borelioza, centralnoevropski meningoencefalitis (klopni meningoencefalitis)
2.	katastrofalne poplave	tetanus, plinska gangrena, gnojni meningitis, črevesne in respiratorne nalezljive bolezni, na žariščnih območjih hemoragična mrzlica z renalnim sindromom, borelioza, centralnoevropskimeningoencefalitis (klopni meningoencefalitis)
3.	jedrska nesreča	tetanus, plinska gangrena, gnojni meningitis, ošpice, norice, oslovski kašelj, črevesne in respiratorne nalezljive bolezni, na žariščnih območjih – hemoragična mrzlica z renalnim sindromom, borelioza, centralnoevropski meningoencefalitis (klopni meningoencefalitis)
4.	prenos posebno nevarnih bolezni živali	vranični prisad (antraks), steklina, ehinokokoza, leptospiroza, tuberkuloza govedi, cisticerkoza govedi, trihineloz, psitakoza,

	na ljudi – zoonoze	tularemija, bruceloza, vročica Q, salmoneloza
5.	uporaba orožij ali sredstev za množično uničevanje v teroristične namene oziroma ob terorističnem napadu s klasičnimi sredstvi	plinska gangrena, tetanus, vranični prisad (antraks), koze, botulizem, kuga, vročica Q

1.5 RAZVRSTITEV OBČINE V RAZRED OGROŽENOSTI

Regijska ocena ogroženosti uvršča občino Dobrna in vse ostale občine v regiji v 3. razred ogroženosti, srednjo veliko ogroženost.

Tabela 5: Razredi in stopnje ogroženosti

Razred ogroženosti	Stopnja ogroženosti
1	Zelo majhna
2	Majhna
3	Srednja
4	Velika
5	Zelo velika

Iz tega izhaja tudi obveznost občine za izdelavo načrta zaščite in reševanja; občina Dobrna izdelava delni načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljivih bolezní pri ljudeh v katerem predvidi način obveščanja in izvajanja zaščitnih ukrepov ter nalog ZRP.

P – 20	Evidenčni list o ažuriranju, spremembah in dopolnitvah načrta
--------	---

2. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE, AKTIVIRANJE IN ALARMIRANJE

2.1 OPAZOVANJE IN SPREMLJANJE ŠIRJENJA NALEZLJIVIH BOLEZNI PRI LJUDEH

Spremljanje nalezljivih bolezní v RS izvaja NIJZ, za širš območje občine pa NIJZ OE Celje. Podatki o nalezljivih boleznih, ki jih prijavijo zdravniki in laboratoriji se pridobijo iz Registra nalezljivih bolezní, katerega upravljavec je NIJZ ter laboratorijskih podatkov o posameznih nalezljivih boleznih (gripa in respiratorni sincicijski virus), ki se spremljajo s pomočjo mreže izbranih izvajalcev zdravstvene dejavnosti. NIJZ na podlagi teh podatkov analizira stanje in pripravi oceno tveganja. NIJZ o stanju pojava nalezljivih bolezní obvešča MZ in če je treba, predlaga razglasitev epidemije. Ko pristojni minister razglasi epidemijo nalezljive bolezní pri ljudeh oziroma epidemijo gripe razglasi Evropska komisija, MZ o tem obvesti CORS.

2.2. OBVEŠČANJE PRISTOJNIH ORGANOV OBČINE DOBRNA

ReCO o razglasitvi epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezní pri ljudeh obvesti poveljnika CZ občine Dobrna in župana oziroma druge odgovorne osebe v občini, po posebnem seznamu odgovornih oseb. Slednja zagotavlja nadaljnje interno obveščanje odgovornih oseb občine.

P – 01/1	Seznam odgovornih oseb občine
P – 01/3	Podatki o poveljniku CZ in njegovemu namestniku

2.3. OBVEŠČANJE SPLOŠNE JAVNOSTI

Prvo sporočilo za javnost in vsa nadaljnja sporočila na državni ravni oblikuje in posreduje v objavo Ministrstvo za zdravje. V primeru razglasitve epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezní pri ljudeh poteka obveščanje javnosti v celoti prek Ministrstva za zdravje. O aktivnostih občinskega sistema ZRP obvešča splošno javnost občinski štab CZ in vodja intervencije.

2.4. AKTIVIRANJE ODGOVORNIH OSEB IN SREDSTEV POMOČI

O aktiviranju štaba, enot in služb CZ ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč odloča odgovorna oseba Občine, ki je prva bila obveščena o pojavu pandemije bolezní od ReCO.

Materialna pomoč države ob pojavu nalezljivih bolezní pri ljudeh bi obsegala posredovanje ReŠCZ pri zagotavljanju posebne opreme, ki je na mestu nesreče ni mogoče dobiti ter pomoč v obliki zaščitne in reševalne opreme, objektov, finančnih sredstev, hrane, pitne vode ter zdravil in drugih življenjskih pripomočkov. Prošnjo za pomoč lahko poveljnik CZ občine Dobrna pošlje poveljniku CZ zahodnoštajerske regije.

3. UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

3.1 SPLOŠNI IN POSEBNI ZDRAVSTVENI TER DRUGI POSEBNI UKREPI ZA PREPREČEVANJE IN OBVLADOVANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI PRI LJUDEH

Preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezní v RS določata Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – ZNB-UPB1) in Pravilnik o prijavi nalezljivih bolezní in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje (Uradni list RS, št. 16/99).

Ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezní pri ljudeh se bodo poleg splošnih in posebnih zdravstvenih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezní pri ljudeh na področju zdravstva izvajali tudi ukrepi in naloge ZRP.

Za določitev splošnih in posebnih zdravstvenih ter drugih posebnih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezní pri ljudeh je zadolžen NIJZ OE Celje, zdravstveno nadzorstvo pa izvajata ZIRS OE Celje ter UVHVR OE Celje, vsak skladno s svojimi pristojnostmi.

Posebne ukrepe za preprečevanje in obvladovanje izvajajo fizične in pravne osebe, ki izvajajo zdravstveno dejavnost, pri nalezljivih boleznih, ki se prenašajo med živalmi in človekom (zoonozah), pa tudi fizične in pravne osebe, ki opravljajo veterinarsko dejavnost.

Posebni ukrepi so:

- osamitev (izolacija), karantena, obvezno zdravljenje in poseben prevoz bolnikov;
- cepljenje (imunizacija in imunoprofilaksa) ter zaščita z zdravili (kemoprofilaksa);
- dezinfekcija, dezinsekcija in deratizacija;
- drugi posebni ukrepi.

V primeru potreb po dodatni pomoči pri izvajanju teh ukrepov lahko sodelujejo tudi sile za ZRP. Pri izvajanju teh ukrepov lahko po potrebi sodeluje tudi SV s svojimi razpoložljivimi zmogljivostmi.

Sile za ZRP bodo po potrebi sodelovale pri izvajanju posebnih ukrepov, in sicer pri:

- osamitvi (izolaciji), karanteni ter posebnem prevozu bolnikov,
- dezinfekciji, dezinsekciji in deratizaciji.

Osamitev in karantena

Osamitev (izolacija) je ukrep, ki ga določi lečeči zdravnik, NIJZ ali njegove območne enote zbolelemu za nalezljivo boleznijo, da se omeji svobodno gibanje, kadar to lahko povzroči

neposreden ali posreden prenos bolezni na druge osebe. Glede na način prenosa nalezljive bolezni in stanje kužnosti bolnika se določi vrsta osamitve, ki lahko poteka na bolnikovem domu, v zdravstvenem zavodu (hospitalizacija) ali pa za ta namen posebej določenem prostoru.

Karantena je ukrep, s katerim se omeji svobodno gibanje in določi obvezne zdravstvene preglede zdravim osebam, ki so bile ali za katere se sumi, da so bile v stiku z nekom ki je zbolel za kugo ali virusno hemoragično mrzlico (Ebola, Lassa, Marburg) v času njegove kužnosti. Karanteno odredi minister, pristojen za zdravje, na predlog NIJZ.

Ob pojavu epidemije ali pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh, kadar s splošnimi in posebnimi ukrepi ni mogoče preprečiti, da se v RS zanesejo in v njej razširijo določene nalezljive bolezni lahko minister, pristojen za zdravje, odredi tudi **druge posebne ukrepe**, kot so:

- določi pogoje za potovanje v državo, v kateri obstaja možnost okužbe z nevarno nalezljivo boleznijo, ali za prihod iz teh držav,
- prepove oziroma omeji gibanje prebivalstva na okuženih in ogroženih območjih,
- prepove zbiranje ljudi po šolah, kinodvoranah, javnih lokalih in drugih javnih mestih, dokler ne preneha nevarnost širjenja nalezljive bolezni,
- omeji in prepove promet posameznih vrst blaga in izdelkov.

Glede materialne dolžnosti, nadomestila plače, varstva pri izvrševanju dolžnosti, povračilu škode in odgovornosti za povzročeno škodo se smiselno uporabljajo predpisi, ki urejajo varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

3.2 ZAŠČITNI UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

Ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh se izvajajo naslednji zaščitni ukrepi in naloge ZRP:

1. prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi (ukrep),
2. RKB zaščita - biološka zaščita (ukrep),
3. prva pomoč in nujna medicinska pomoč (naloga),
4. pomoč ogroženim in prizadetim (okuženim) prebivalcem (naloga),
5. zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje (naloga).

3.2.1 PROSTORSKI, GRADBENI IN DRUGI TEHNIČNI UKREPI

Glede na izračun učinkov pandemije za občino Dobrna ni pričakovati hudih posledic pandemije, ki bi terjali posebne priprave občine, kar pomeni, da ne pričakujemo velikega števila mrtvih zaradi pandemije bolezni pri ljudeh. Obstoječa pokopališča v Dobrni in Paškem kozjaku (Strmec nad Dobrno) ter mirnodobne pokopališke dejavnosti bi zadostovale. Občina ima sicer v svojem občinskem prostorskem planu predvidena območja za širitev obstoječega pokopališča v Dobrni za primere večjih naravnih in drugih nesreč.

V primeru izjemnih okoliščin pa je štab CZ občine Dobrna zadolžen za določitev primerne in razpoložljive lokacije za hrambo infektivnih trupel.

Prevoze trupel organizira občinski pogodbeni izvajalec Usar, pogrebne storitve d.o.o., Vinska Gora 8, 3320 Velenje. Pri tem lahko po potrebi pomaga PGD Dobrna.

P – 21	Navodilo za ravnanje z infektivnimi trupli
--------	--

3.2.2. BIOLOŠKA ZAŠČITA

Ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh NIJZ:

- naredi oceno tveganja za zdravje ljudi,

- predlaga, usmerja in usklajuje splošne in specifične protiepidemijske ukrepe,
- obvešča strokovno in splošno javnost o ukrepih,
- ugotavlja okužena in ogrožena območja,

Občina Dobrna bi s pomočjo zdravstvene postaje Dobrna in ekipe prve pomoči GZ Vojnik – Dobrna pomagala NIJZ OE Celje pri vzorčenju in diagnostiki nalezljivih bolezní pri ljudeh, NLZOH-u pa bi v obsegu svojih zmogljivosti pomagalo PGD Dobrna.

P – 03	Podatki o gasilstvu
--------	---------------------

3.2.3. PRVA POMOČ IN NUJNA MEDICINSKA POMOČ

Ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezní pri ljudeh nujno medicinsko pomoč zagotavlja Zdravstveni dom Celje - zdravstvena postaja Dobrna, ki oskrbi bolnike ter jih po potrebi odvaža – napoti v bolnišnico Celje.

Če je na terenu potrebna dodatna pomoč jo lahko nudi prostovoljno gasilsko društvo Dobrna in ekipa za prvo pomoč GZ Dobrna - Dobrna. Naloge pri katerih bi te ekipe sodelovale so lahko:

- sodelovanje pri prevozu obolelih,
- nega obolelih,
- izvajanje sanitarno-higienskih in protiepidemijskih ukrepov.

P – 03	Podatki o gasilstvu
--------	---------------------

3.2.4. POMOČ OGROŽENIM IN PRIZADETIM PREBIVALCEM

Minister za zdravje lahko zaradi preprečevanja širjenja epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezní odredi **karanteno** in **druge posebne ukrepe** (določi pogoje za potovanje v državo, prepove oziroma omeji gibanje prebivalstva na okuženih in ogroženih območjih, prepove zbiranje ljudi ter omeji promet posameznih vrst blaga in izdelkov), medtem ko **osamitev** odredi lečeči zdravnik in ob tem odredi vrsto osamitve (na bolnikovem domu, v zdravstvenem zavodu (hospitalizacija) ali pa za ta namen posebej določenem prostoru).

Občinske sile za zaščito in reševanje (OŠCZ ter gasilske enote JGS) lahko pomagajo, če redne zdravstvene službe in inštitucije zaprosijo za pomoč in izdajo ustrezna navodila. Pri tem lahko OŠCZ pomaga pri urejanju oskrbe ogroženih, zlasti s prehrabnimi artikli, PGD Dobrna pa pri razdeljevanju človekoljubne in druge pomoči, ki jo izvajajo humanitarne organizacije na območju občine Dobrna: RKS - krajevna organizacija RK Dobrna in karitas Dobrna.

P – 01/3	Podatki o poveljniku CZ in njegovemu namestniku
P – 6/1	Seznam humanitarnih organizacij (Redeči križ, Karitas)
P – 12/7	Pregled prehrabnih kapacitet v občini

3.2.5. ZAGOTAVLJANJE OSNOVNIH POGOJEV ZA ŽIVLJENJE

Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezní pri ljudeh obsega:

- nujno zdravstveno oskrbo ljudi (izvaja zdravstvena postaja Dobrna) in živali (izvaja veterinarski center Celje),
- nastanitev in oskrbo obolelih in ogroženih prebivalcev s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami (organizira OŠCZ),
- zagotavljanje delovanja komunalne infrastrukture (izvajajo VO-KA Celje in VOC Celje),

- pravilno ravnanje s posmrtnimi ostanki (Usar, pogrebne storitve d.o.o.),
- pravilno ravnanje z odpadki in odplakami (izvaja Simbio Celje).

Te naloge izvajajo prikazane javne službe, podjetja, zavodi in druge organizacije, v okviru svoje redne dejavnosti na območju občine Dobrna. Če teh nalog same ne zmorejo, lahko poveljnik CZ pomaga pri urejanju logističnih zadev, gasilske enote pa pri izvajanju splošno reševalnih nalog, po navodilih navedenih izvajalcev, ki potrebujejo pomoč.

P – 06/1	Pregled pogodbenih izvajalcev
P – 12/6	Pregled namestitvenih kapacitet v občini
P – 12/7	Pregled prehrabnih kapacitet v občini

4. POJASNILO KRATIC IN OKRAJŠAV

Zap. št.	Kratika	Pomen
1.	CZ	Civilna zaščita
2.	CORS	Center za obveščanje Republike Slovenije
3.	JGS	Javna gasilska služba
4.	OE	Območna enota
5.	OŠCZ	Občinski štab za civilno zaščito
6.	ReCO	Regijski center za obveščanje (112)
7.	ReŠCZ	Regijski štab Civilne zaščite
8.	RKB	Radiološko, kemično, biološko
9.	RKS	Rdeči križ Slovenije
10.	RS	Republika Slovenija
11.	MZ	Ministrstvo za zdravje
12.	NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
13.	NLZOH	Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano
14.	SV	Slovenska vojska
15.	URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
16.	UVHVVR	Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
17.	ZiR	Zaščita in reševanje
18.	ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč

5. SEZNAM PRILOG

P – 01/1	Seznam odgovornih oseb občine
P – 01/3	Podatki o poveljniku CZ in njegovemu namestniku
P – 01/4	Seznam članov OŠCZ
P – 03	Podatki o gasilstvu
P – 06/1	Pregled pogodbenih izvajalcev
P – 12/6	Pregled namestitvenih kapacitet v občini
P – 12/7	Pregled prehrabnih kapacitet v občini
P – 20	Evidenčni list o ažuriranju, spremembah in dopolnitvah načrta
P – 21	Navodilo za ravnanje z infektivnimi trupli